ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ 11

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

I. Η ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ 17

Α. Η παιδαγωγική για την καταπολέμηση του αποκλεισμού λαμβάνει υπόψη της τις θεωρητικές προσεγγίσεις που συσχετίζουν την ανάπτυξη των παιδιών με τις συνθήκες μέσα στις οποίες αυτά μεγαλώνουν 20

Β. Η παιδαγωγική για την καταπολέμηση του αποκλεισμού θέτει ερωτήματα αναφορικά με τις σχέσεις εξουσίας 23

Γ. Η παιδαγωγική για την καταπολέμηση του αποκλεισμού καταρρίπτει το μύθο της ομοιογένειας και εκτιμά την ποικιλότητα 26

II. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ

Α. Πολυπολιτισμική εκπαίδευση 30

Β. Διαπολιτισμική εκπαίδευση 31

Γ. Παιδαγωγική προσέγγιση ενάντια στις προκαταλήψεις 32

III. ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ 35

IV. ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΦΡΑΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ 37

V. ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ 41

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΑΡΧΕΣ ΠΟΥ ΔΙΕΠΟΥΝ ΜΙΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟΝ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟ

I. ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ 47

Α. Σεβόμαστε έμπρακτα τις πολλαπλές ταυτότητες του κάθε παιδιού 48

Β. Προάγουμε και ενθαρρύνουμε την ελευθερία έκφρασης 63

Γ. Καλλιεργούμε στα παιδιά αίσθημα ασφάλειας 76

Δ. Πλησιάζουμε και ενθαρρύνουμε το παιδί διευκολύνοντας την ένταξή του στην ομάδα, σεβόμενοι παράλληλα τους ατομικούς του ρυθμούς 82

Ε. Έχουμε ευελιξία στο σχεδιασμό και την υλοποίηση των δραστηριοτήτων ανάλογα με τις ανάγκες και την «ιστορία» του κάθε παιδιού 91

ΣΤ. Καταπολεμούμε τα στερεότυπα 101

Ζ. Καλλιεργούμε την ενσυναίσθηση 110

Η. Δημιουργούμε ευκαιρίες για συνεργασία και αναπτύσσουμε το αίσθημα του ανήκειν 114

Θ. Ενθαρρύνουμε τα παιδιά να συμμετέχουν ισότιμα σε συλλογικές διεργασίες 120

Ι. Εξασκούμε τα παιδιά στο να διεκδικούν τα δικαιώματά τους και να αντιμάχονται την αδικία 127

II. ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΥΣ 136

Α. Οι παιδαγωγοί επιδιώκουν την αυτογνωσία και τον κριτικό αναστοχασμό 139

Β. Οι παιδαγωγοί καλλιεργούν τον αμοιβαίο σεβασμό και οι προσωπικές πορείες συγκλίνουν σε ομαδικότητα 148

Γ. Οι παιδαγωγοί χρειάζονται και αυτοί στήριξη 152

Δ. Οι παιδαγωγοί χτίζουν ισότιμες και όχι ανταγωνιστικές σχέσεις με τους γονείς 161

ΕΠΙΛΟΓΟΣ 171

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ 172